

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 67/2011-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. L. S., K., R. M., K., a prof. Ing. L. V., DrSc., B., zastúpených advokátom JUDr. V. S., K., vo veci namietaného porušenia ich základných práv vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkami Okresného súdu Košice II sp. zn. 15 C 1428/98 z 27. mája 2009 a Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1 Co/150/2009 z 10. júna 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. L. S., R. M. a prof. Ing. L. V., DrSc., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. septembra 2010 doručená sťažnosť Ing. L. S., R. M. a prof. Ing. L. V., DrSc. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkami Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 15 C 1428/98 z 27. mája 2009 a Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Co/150/2009 z 10. júna 2010.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že *„V predmetnej právnej veci sa pôvodné navrhovateľky... návrhom zo dňa 14. 06. 1993 domáhali proti pôvodnému odporcovi – S. K. vydania platobného rozkazu na zaplatenie sumy 3. 000,- Sk s prísl. titulom náhrady nájomného za neoprávnené užívanie pozemkov...“*

Obvodný súd Košice II na to dňa 21. 09. 1993 vydal platobný rozkaz č.k. Ro 1932/93-10, ktorým odporcu zaviazal na zaplatenie požadovanej sumy.

Odporca proti tomuto platobnému rozkazu podal odpor, v ktorom namietal najmä, že predmetnú nehnuteľnosť má len v správe a údržbe. Tvrdil, že jej vlastníkom je Mesto K.. Z toho dôvodu pôvodné navrhovateľky podali na súd návrh na rozšírenie okruhu účastníkov konania na strane odporcu, a to o Mesto K. Uznesením č.k. 15C 1824/93-31 zo dňa 13. 06. 1995 Obvodný súd Košice II pripustili vstup Mesta K. na strane odporcov do konania...

V priebehu ďalšieho konania vo veci navrhovatelia ešte niekoľkokrát navrhovali kvantitatívne rozšírenie pôvodného návrhu, čo do výmery a čo do sumy nájomného...

Podaním zo dňa 20. 06. 2005 sa navrhovatelia počnúc dňom 01. 09. 2004 až do vyhlásenia meritórneho rozsudku domáhali priznania zvýšenej sadzby nájomného, a to z pôvodných 4,- Sk/m² na 20,-Sk/m² ročne. Uvedenú zmenu požadovali na základe Technického posudku č. 2/2005 vypracovaným znalkyňou Ing. A. K.

Uznesením č.k. 15C 1428/98-263 zo dňa 17.10.2005 konajúci súd navrhovanú zmenu pripustil...

Dňa 09. 06. 2008 bol Okresnému súdu Košice II doručený Znalecký posudok č. 8/2008 z 15.05.2008...

Z predmetného znaleckého posudku okrem iného vyplynulo, že na základe Rozhodnutia Okresného národného výboru - odbor výstavby v Košiciach č.: Výst. 12007/1962 zo dňa 06.07.1964... boli v prospech Československého štátu – D., zastúpeného

Krajským investorským útvárom Východoslovenského kraja v Košiciach vyvlastnené v 43. a 44. bode nehnuteľnosti - pozemky s parc. č. ... a ... o celkovej výmere 7.974 m², a to z parc. č. ... (pôvodná výmera 38.883 m²) časť o výmere 4.254 m² a z parc. č. ... (pôvodná výmera 37.690 m²) výmera 3.720 m².

Zostávajúca (nevyvlastnená) časť parcely č. ... o výmere 34.629 m² je v súčasnosti zapísaná na LV č. ..., k.ú. B. a zostávajúca časť parcely č. ... o výmere 33.970 m² je vedená na LV č. ..., k.ú. B. ...

Na týchto parcelách sa v súčasnosti nachádza štátna cesta 1. triedy I/50, električková trať K. – V. – Š. a medzi nimi je zeleň...

V podaní zo dňa 08. 09. 2008 navrhovatelia namietali dôveryhodnosť a zákonnosť vyššie označeného vyvlastňovacieho rozhodnutia. Jeho nezákonnosť, a teda protiprávnosť odôvodňovali navrhovatelia najmä tým, že nebolo doručené M. S., rod. V., ktorá v zmysle bodu 44. vyvlastňovacieho rozhodnutia nepochybne bola účastníčkou vyvlastňovacieho konania.

Tvrdenie o nedoručení predmetného vyvlastňovacieho rozhodnutia podporili navrhovatelia tým, že vo vyvlastňovacom rozhodnutí je uvedené nesprávne miesto bydliska navrhovateľky M. S. V čase vyvlastňovacieho konania totiž bývala ulici ... v K., a nie v P. ako je to uvedené v bode 43. predmetného vyvlastňovacieho rozhodnutia. Z uvedeného preto navrhovatelia usúdili, že vyvlastňovacie rozhodnutie M. S. doručené byť nemohlo...

Dňa 27. 05. 2009 vyhlásil konajúci súd v predmetnej právnej veci meritórny rozsudok č.k. 15C 1428/98-696, ktorým návrh v celom rozsahu zamietol.

Primárnym dôvodom zamietnutia návrhu bolo ust. § 135 ods. 2 OSP, v zmysle ktorého je súd viazaný rozhodnutím príslušného správneho orgánu o vyvlastnení, pretože žiadne ustanovenie mu nedáva oprávnenie nerešpektovať právoplatné rozhodnutie správneho orgánu...

Proti tomuto meritórnemu rozsudku podali navrhovatelia dňa 08. 07. 2009 odvolanie, ktorým sa domáhali zmeny predmetného prvostupňového rozhodnutia...

Na to Krajský súd v Košiciach vydal dňa 10. 06. 2010 rozsudok č. k. 1 Co/150/2009-746, ktorým v celom rozsahu potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozsudku v plnej miere stotožnil s právnym záverom a argumentáciou prvostupňového súdu. K tomu navyše dodal, že súd prvého stupňa si mal

pred rozhodnutím vo veci ako predbežnú otázku vyriešiť otázku vlastníctva tej časti nehnuteľnosti, o užívanie ktorej ide, a to v období, za ktoré navrhovatelia požadujú vydanie bezdôvodného obohatenia.

Podľa názoru odvolacieho súdu návrhu navrhovateľov nemohlo byť vyhovené najmä preto, lebo ich vzhľadom na právoplatné vyvlastňovacie rozhodnutie nie je možné považovať za vlastníkov tej časti pôvodných nehnuteľností parc. č. ... a ..., ktoré sú v súčasnosti súčasťou parciel súboru CKN č. ..., ... a ... zapísaných na LV č. ..., z ktorého nepochybne vyplýva, že ich vlastníkom je v súčasnosti Mesto K.

Odvolací súd teda svoju právnu argumentáciu uzavrel v tom zmysle že pokiaľ na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia prešlo vlastníctvo spornej časti pozemkov parc. č. ... a ... na štát, nemôžu byť navrhovatelia aktívne legitimovaní na vydanie bezdôvodného obohatenia v súvislosti z užívaním tejto časti ako súčasť cesty, električkovej trate a príslušnej zelene...

Proti predmetnému odvolaciemu rozsudku podali navrhovatelia dňa 04. 08. 2010 Generálnemu prokurátorovi SR podnet na podanie mimoriadneho dovolania. O tomto podnete ešte nebolo rozhodnuté...

Ďalej sťažovatelia v sťažnosti poukazujú na to, že „Z odôvodnenia vyvlastňovacieho rozhodnutia vyplýva, že vyvlastňované pozemky boli potrebné na výstavbu elektrickej rýchlodráhy K.– V. Š. Zo Znaleckého posudku č. ... zo dňa 15.05.2008 vypracovaného Ing. M. H., PhD. na účely súdneho konania v predmetnej veci, vyplynulo, že na vyvlastnenej časti pozemkov (pôvodne parc. č. ... a ...) o celkovej výmere 7. 974 m² v súčasnosti okrem uvedenej elektrickej rýchlodráhy stojí aj cesta 1. triedy I/50 a medzi cestou a elektrickou rýchlodráhou je zeleň.

Z týchto skutočností sťažovatelia usudzujú, že zo strany príslušného orgánu, ktorý o vyvlastnení konal (Okresný národný výbor - odbor výstavby v Košiciach) došlo nepochybne k prekročeniu účelu vyvlastnenia a Československý štát tak zabral z vlastníctva právnych predchodcov sťažovateľov väčšiu výmeru pozemkov ako bola nevyhnutne potrebná na výstavbu elektrickej rýchlodráhy K. – V.– Š. ...

Zo znaleckého posudku rovnako vyplynulo, že samotná električková trať zaberá z vyvlastnených 7. 974 m² len 2.656 m², a to z parc. c. ... 1.434 m² a z parc. č. ... 1.222 m².

Z vyššie uvedených skutočností teda vyplýva, že rozsah vyvlastnenej plochy pozemkov..., prekročil účel vyvlastnenia stanovený v samotnom vyvlastňovacom rozhodnutí. Túto skutočnosť namietali sťažovatelia už vo svojom odvolaní zo dňa 08.07.2009 proti rozsudku súdu prvého stupňa...“.

Sťažovatelia v odvolaní tiež uviedli, že si svoje právne nároky voči vyvlastneným pozemkom neuplatnili v reštitučnom konaní z dôvodu, že predmetné vyvlastňovacie rozhodnutie nebolo doručené ich právnym predchodcom, ktorí sa v dôsledku toho nemali ako dozvedieť o vyvlastnení, a tiež z dôvodu, že „*tieto pozemky podľa písomného vyjadrenia Magistrátu M. K. z 17. 03.1993 nie sú predmetom reštitučných nárokov v zmysle zákona č. 229/1991 Zb., pretože neprešli do vlastníctva štátu. V prípade týchto pozemkov malo dôjsť zo strany štátu, resp. príslušného orgánu k dodatočnému majetkovo - právnemu vysporiadaniu, a to na základe uznesenia vlády SR č. 4583/1992 z 12.01.1991...“.*

Sťažovatelia sa o existencii právoplatného vyvlastňovacieho rozhodnutia a o skutočnej vyvlastnenej výmere predmetných pozemkov dozvedeli tak až v priebehu občianskeho súdneho konania o vydanie bezdôvodného obohatenia pred okresným súdom.

Kedže všeobecné sudy opomenuli pred rozhodnutím „*vyriešiť si predbežnú otázku vlastníctva predmetných vyvlastnených pozemkov, podali sťažovatelia návrh zo dňa 09. 02. 2009 na rozhodnutie vo veci medzi rozsudkom (medzitýmnym rozsudkom), ktorým súdu navrhovali, aby v ich prospech určil spoluvlastníctvo k týmto pozemkom podľa podielov uvedených v petite tohto podania.*

Z uznesenia súdu prvého stupňa č.k 15C 1428/98-669 z 03.04.2009 vyplýva, že toto podanie súd vyhodnotil ako zmenu pôvodného návrhu a túto nepripustil...

Tým, že sudy oboch stupňov dostatočným spôsobom neprihliadli na obsah a možné dôsledky predmetného znaleckého posudku, neoprávnene zasiahli do spoluvlastníckeho práva sťažovateľov a namiesto poskytnutia právnej ochrany im odňali čo i len možnosť domáhať sa jeho určenia v ich prospech, a to tým, že súd prvého stupňa podanie

sťažovateľov zo dňa 09. 02. 2009 vyhodnotil len ako zmenu návrhu a nie ako určovaciu žalobu (návrh), o ktorej mal konať a rozhodnúť na účely zistenia základnej otázky predmetného sporu, t. j. či sťažovatelia sú alebo nie sú spoluvlastníkmi vyvlastnených pozemkov, resp. aspoň ich častí. Porušením ustanovenia § 132 OSP všeobecné súdy zároveň porušili právo sťažovateľov na spravodlivý súdny proces.

Z obsahu vyvlastňovacieho rozhodnutia a zo skutočností uvedených v znaleckom posudku vyplýva, že toto rozhodnutie bolo vydané v rozpore s vyššie citovaným ust. § 18 ods. 2 zákona č. 87/1958 Zb...

Z uvedeného vyplýva, že všeobecné súdy si nemohli otázku oprávneného vlastníctva, resp. spoluvlastníctva sťažovateľov, vyriešiť len na základe vlastnej právnej úvahy založenej výlučne na zjavne nezákonnom vyvlastňovacom rozhodnutí, pretože tým sťažovateľom znemožnili prístup k súdu a neoprávnene zasiahli do ich práva na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces...“.

Sťažovatelia na základe uvedeného ústavnému súdu navrhujú, aby nálezom vyslovil, že: „Rozsudkom Okresného Košice II č.k. 15C 1428/98-696 z 27.05.2009 a Rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č.k. 1 Co/150/2009-746 zo dňa 10. 06. 2010 bolo porušené základné ľudské právo sťažovateľov vlastniť a pokojne užívať majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, ako aj ich právo na súdnu ochranu a na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Rozsudok Okresného súdu Košice II a Rozsudok Krajského súdu v Košiciach sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie.

Sťažovateľom v 1. až 3. rade sa priznáva náhrada trov konania vo výške 303, 30 eur, ktorú sú Okresný súd Košice II a Krajský súd v Košiciach spoločne a nerozdielne povinní zaplatiť právnenému zástupcovi sťažovateľov...“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Predmetom sťažnosti sťažovateľov (vychádzajúc z jej petitu) je namietané porušenie ich základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 1 Co/150/2009 z 10. júna 2010 a rozhodnutím okresného súdu sp. zn. 15 C 1428/98 z 27. mája 2009.

1. Tú časť sťažnosti, v ktorej sťažovatelia namietajú porušenie označených práv rozsudkom okresného súdu sp. zn. 15 C 1428/98 z 27. mája 2009, ústavný súd odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 15 C 1428/98 z 27. mája 2009, ktorým zamietol žalobu sťažovateľov, bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľov mal krajský súd v odvolacom konaní, pričom sťažovatelia odvolanie proti rozsudku okresného súdu aj podali. Tým je zároveň

vylúčená právomoc ústavného súdu preskúmať namietaný rozsudok okresného súdu, keďže jeho rozhodnutie preskúmal krajský súd. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Z tohto dôvodu ústavný súd odmietol sťažnosť v tejto časti pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne napr. I. ÚS 103/02, III. ÚS 402/2010).

2. Tú časť sťažnosti, ktorou sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04).

Ústavný súd konštatuje, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami

o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 67/06, III. ÚS 230/08).

Ústavný súd nie je oprávnený posudzovať zákonnosť rozhodnutia, proti ktorému bola sťažnosť podaná. Jeho úlohou je zistenie, či napadnutým rozhodnutím bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ústavný súd preto nepovažoval za potrebné zaoberať sa nezákonnou právnou argumentáciou, ktorou bola odôvodňovaná opodstatnenosť sťažnosti, ale iba jej ústavnoprávnymi aspektmi.

Zo sťažnosti a z rozsudku krajského súdu ústavný súd zistil, že sťažovatelia (a ich právni predchodcovia) sa žalobou domáhali „*vydania bezdôvodného obohatenia vo výške nájomného za neoprávnené užívanie častí ich nehnuteľností*“ a svoj nárok odôvodňovali tým, že „*časť nehnuteľností parcelného čísla ... a ... kat. úz. B., ktoré boli vo vlastníctve ich právnych predchodcov a ktoré oni zdedili, je užívaná ako komunikácia štátnej cesty a električková rýchlodráha...*“.

Okresný súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov, svedkov a listinami a o žalobe o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške nájomného za užívanie ich nehnuteľností rozhodol rozsudkom sp. zn. 15 C 1428/98 z 27. mája 2009 tak, že ju zamietol.

Proti tomuto rozsudku podali sťažovatelia včas odvolanie na krajskom súde, v ktorom navrhovali, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil z dôvodu, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a preto, že okresný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Krajský súd o odvolaní sťažovateľov rozhodol rozsudkom sp. zn. 1 Co/150/2009 z 10. júna 2010 tak, že napadnuté rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 15 C 1428/98 z 27. mája 2009 potvrdil.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 26/96, I. ÚS 62/97, II. ÚS 37/01, II. ÚS 88/01) účelom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je zaručiť prístup k súdu, t. j. každej osobe priznať možnosť byť účastníkom konania po splnení podmienok ustanovených zákonom. Už samotné konanie a rozhodovanie súdov je prejavom toho, že základné právo na súdnu ochranu bolo rešpektované. Ústavné právo na súdnu ochranu však neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. II. ÚS 4/94, I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02).

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 209/04, III. ÚS 206/06, III. ÚS 78/07). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

V súvislosti s napadnutým postupom a rozhodnutím krajského súdu v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co/150/2009 sťažovatelia namietajú najmä to, že okresný súd v spore o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške nájomného za užívanie ich nehnuteľností dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam

a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čo malo v konečnom dôsledku spôsobiť porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa názoru sťažovateľov všeobecné sudy nesprávne opreli svoje rozhodnutia o nezákonné vyvlastňovacie rozhodnutie správneho orgánu, ktoré nebolo podľa nich doručené ani právnej predchodkyni sťažovateľov, a rozhodli bez toho, aby pred samotným rozhodnutím zistili skutočných vlastníkov nehnuteľností. Tvrdia, že všeobecné sudy sa týmito otázkami mali zaoberať a ich návrhu na vyriešenie predbežnej otázky vlastníctva predmetných vyvlastnených pozemkov počas tohto konania mali vyhovieť.

Ústavný súd pripomína, že podľa jeho stabilizovanej judikatúry (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04) do obsahu základného práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhovie, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva na spravodlivé súdne konanie nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivé súdne konanie je naplnené tým, že všeobecné sudy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Ústavný súd preskúmal rozhodnutie krajského súdu a zistil, že námietky sťažovateľov nie sú opodstatnené. Podľa rozsudku krajského súdu (s. 6) «... *návrhu navrhovateľov nemohlo byť vyhovené preto, lebo ich vzhľadom na právoplatné vyvlastňovacie rozhodnutie nemožno považovať za vlastníkov tej časti pôvodných nehnuteľností parc.č. 674/4 a 684/2, ktoré sú v súčasnosti súčasťou parciel súboru CKN*

číslo ..., ... a ... zapísaných na LV č. ... na iný subjekt. S takýmto záverom prvostupňového súdu sa odvolací súd plne stotožňuje. Aj keď je pravdou, že nehnuteľnosti parcelného čísla ... a ... boli ešte po vyvlastnení prejednané ako dedičstvo a v čase podania návrhu boli navrhovatelia (ich právni predchodcovia) vedení na LV č. ... a ... ako vlastníci týchto parcel v pôvodnej pozemnoknižnej výmere, v priebehu konania bolo dokazovaním zistené, že tento zápis nemožno považovať za hodnoverný," pretože bol preukázaný opak (§ 70 ods. 1 Katastrálneho zákona). Z vykonaného dokazovania považuje aj odvolací súd za jednoznačne preukázané, „že sporná časť bola ešte za života poručiteľov v roku 1964 vyvlastnená“ tak vzhľadom na právoplatné vyvlastňovacie rozhodnutie táto časť prešla do vlastníctva štátu bez ohľadu na to, že v evidencii nehnuteľností to zapísané nebolo. Zápis vlastníctva v EN totiž v tom čase nemal konštitutívny charakter a aj keď administratívna chyba bola odstránená až v roku 2000, z rozhodnutia, ktoré mal kataster nehnuteľností k dispozícii, je nespochybniteľné, že vyvlastňovacie rozhodnutie vydal orgán k tomu oprávnený v rozsahu jeho pôsobnosti (t.j. že nešlo o nulitný akt) a že bolo opatrené jeho doložkou právoplatnosti.

V danej situácii teda nemohli byť predmetom dedenia celé parcely č. ... a ..., ale len tá ich časť, ktorá zostala po odpočítaní vyvlastnenej výmery. Vyvlastňovacie rozhodnutie bolo vydané v správnom konaní a odvolací súd zhodne so záverom prvostupňového súdu uvádza, že to, či pri vydaní tohto rozhodnutia bol dodržaný postup vyplývajúci zo správneho poriadku (aj keď v čase vydania tohto rozhodnutia skutočne išlo ešte o zákon č. 20/1955 Zb.) nie je oprávnený preskúmať súd v sporovom občianskoprávnom konaní. Vzhľadom na vyznačenú doložku právoplatnosti ide o záväzné vyvlastňovacie rozhodnutie, ktoré by dodatočne mimo samotného správneho konania bolo možné posudzovať len v rámci reštitučného konania, v ktorom mohol byť uplatnený nárok o vydanie veci. Ohľadne predmetných pozemkov (pôvodne ornej pôdy) by teda len v reštitučnom konaní podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku mohlo byť posudzované aj to, či vyvlastnený pozemok slúži účelu, na ktorý bol vyvlastnený - pokiaľ navrhovatelia uvádzajú, že účel vyvlastnenia bol len zriadenie elektrickej rýchlodráhy, prípadne či nejde odňatie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu, ak by doposiaľ vzhľadom na závady v doručení nebolo možné toto rozhodnutie považovať za právoplatné. Ak zo strany navrhovateľov nebol úspešne využitý

reštitučný zákon ako lex specialis, nemohli by byť úspešní ohľadne určenia vlastníctva ani v osobitnom konaní podľa ust. OZ ako lex specialis takže túto otázku si súd nemohol riešiť ani ako predbežnú otázku inak, ako vyplýva zo záväzného vyvlastňovacieho, rozhodnutia...

Za daného stavu, keď na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia prešlo vlastníctvo spornej časti pozemkov parcelného čísla ... a ... na štát, nemôžu byť navrhovatelia aktívne legitimovaní pre vydanie bezdôvodného obohatenia v súvislosti s užívaním tejto časti (ako súčasť cesty, električkovej trate a príslušnej zelene). V tejto situácii by už vzhľadom na predmet konania bolo nadbytočné zaoberať sa tým, kto by vlastne vzhľadom na právny vývoj mal byť v súčasnosti vedený ako vlastník, resp. užívateľ CKN parciel, pretože keď v zmysle horeuvedeného nebolo možné za vlastníkov vyvlastnených častí pozemkov považovať navrhovateľov, rozsudok prvostupňového súdu o zamietnutí ich návrhu na vydanie bezdôvodného obohatenia bolo potrebné potvrdiť ...».

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa vysporiadal s okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, a do odôvodnenia rozhodnutia uviedol postup, akým dospel k svojmu rozhodnutiu. V každom prípade uvedený postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľov nemožno považovať za zjavne neodôvodnený a arbitrárny.

Vychádzajúc z uvedeného napadnutého rozsudku krajského súdu a jeho odôvodnenia ústavný súd konštatuje, že nemôže prijať záver, že by dôvody tohto rozhodnutia neboli udržateľné, prípadne boli svojvoľné tak, aby to odôvodňovalo spojitosť s možným porušením základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, ako to tvrdia vo svojej sťažnosti. Dôvody, ktoré potvrdzujú vecnú správnosť výroku prvostupňového súdu, sú výsledkom právnych úvah krajského súdu (vychádzajúcich aj zo skutkových zistení a právneho záveru okresného súdu), ktoré nevyžadovali ďalšie dokazovanie a sú prípustné aj bez ďalších skutkových zistení.

Podľa ústavného súdu z obsahu odôvodnenia rozsudku krajského možno dospieť k názoru, že sťažovateľmi namietané nesprávne hodnotenie vykonaných dôkazov

a nedostatočné odôvodnenia rozsudku a právnych a skutkových záverov a z toho vyplývajúci aj tvrdený neúspech vo veci samej nie je dôvodom na poskytnutie ústavnoprávnej ochrany, najmä pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi výkladom a aplikáciou noriem platného právneho poriadku a namietaným porušením označeného základného práva (obdobne napr. III. ÚS 197/02). Krajský súd sa s uplatnenými odvolacími dôvodmi primerane vysporiadal a uviedol také skutkové a právne závery, ktoré ho viedli k potvrdeniu prvostupňového rozsudku.

Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom krajského súdu (i okresného súdu) nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť ich právny názor svojím vlastným.

V konečnom dôsledku ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov krajského súdu. Keďže v danom prípade ústavný súd nezistil, že by závery vyvedené v rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Co/150/2009 z 10. júna 2010 v spojení s rozsudkom okresného súdu sp. zn. 15 C 1428/98 z 27. mája 2009 boli zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, odmietol sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne m. m. I. ÚS 159/08).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Co/150/2009 z 10. júna 2010 a namietaným porušením základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neexistuje taká spojitosť, ktorá by umožňovala vysloviť ich porušenie, a preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľov v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal tvrdením sťažovateľov, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 Co/150/2009 z 10. júna 2010 bolo porušené ich základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Vo vzťahu k namietanému čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že porušenie práv priznaných týmito článkami nemôže samo osebe nastať rozhodnutím štátneho orgánu, ktorým tento orgán uplatní svoju právomoc (I. ÚS 44/03). O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením (IV. ÚS 326/07).

Keďže označený rozsudok krajského súdu, ako aj dôvody uvádzané sťažovateľmi v sťažnosti neobsahujú také skutočnosti, ktoré by svedčili o porušení ústavnoprocených princípov podľa čl. 46 až čl. 48 ústavy, a teda ani základného práva sťažovateľov podľa čl. 20 ods. 1 ústavy z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť (obdobne napr. IV. ÚS 194/08).

4. Sťažovatelia v úvode a odôvodnení sťažnosti tiež namietali aj porušenie svojho práva podľa čl. 13 dohovoru, ale keďže porušenie tohto práva riadne neoznačili v petite sťažnosti, ktorým je ústavný súd pri svojom rozhodovaní viazaný (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), ústavný súd ich sťažnosť v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a preto sa ich namietaným porušením práv podľa dohovoru ani bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2011